

نسخه چاپی/خبرآنلاین

تاریخ: شنبه 14 تیر 1393 - 07:15:00 کد مطلب: 363626

سرویس خبری: سیاست < دیپلماسی

موسویان: کاش از هاشمی، خاتمی و احمدی نژاد برای توسعه روابط استفاده می شد / ایرانیها به حرف زور آلرژي دارند

روزنامه شرق با سیدحسین موسویان، دیپلمات ارشد هسته ای سابق کشورمان گفت وگویی زیر را انجام داده است:

تاکتیک و استراتژی مذاکرات در دوره ای که شما در مذاکرات حضور داشتید، با دوره محمود احمدی نژاد و مذاکرات فعلی را چطور ارزیابی می کنید؟

از نظر من تاکتیک مذاکرات در دوره ای که من حضور داشتم با تاکتیک مذاکرات این دوره کاملا مشابه است با یک تفاوت. در دوره 4-1382 که من حضور داشتم تمام تلاش ما این بود که پرونده به شورای امنیت نرود و مانع ارجاع به شورای امنیت و اعمال تحریمها علیه ایران شدیم. در هر صورت، در دوره آقای احمدی نژاد پرونده هسته ای ایران به شورای امنیت رفت و ایران هم تحریم شد. بنابراین استراتژی فعلی تیم هسته ای آقای ظریف این است که تحریمهای یکجانبه و بین المللی علیه ایران لغو شود.

توافق ژنو به نسبت توافق نهایی، زودتر به دست آمد. چرا مذاکره کنندگانی که در سه دور مذاکره توانستند به توافق کوتاه مدت برسند، برای توافق نهایی مذاکراتشان این همه طولانی شده؟

توافق مقدماتی همان چارچوبی است که پس از حدود 15 ماه مذاکره با سه کشور اروپایی در بهار 1384 ما به آنها پیشنهاد کردیم اما چون آمریکا با اصل غنی سازی در ایران مخالف بود، اروپاییها نتوانستند با ما تمام کنند. پس از انتخاب دکتر روحانی به ریاست جمهوری و انتخاب دکتر ظریف به ریاست مذاکرات هسته ای، آمریکاییها کوتاه آمده و اصل غنی سازی در ایران را پذیرفتند و بنابراین همان چارچوب طرح قبلی در بهار 1384 در زمستان 1392 مورد توافق قرار گرفت. یادمان باشد که آن چارچوب هم بعد از 15 ماه مذاکره به اروپاییها پیشنهاد شد. توافق نهایی بسیار مشکل تر است و از نظر من طبیعی است که یکسال هم طول بکشد.

برخی منتقدان داخلی مذاکرات، به پذیرش پروتکل الحاقی کاملا بدبین هستند. در حالی که کشورهای زیادی آن را پذیرفته اند. آیا پذیرش پروتکل الحاقی نشانه عقب نشینی یا از دست دادن امتیازهاست، یا نشانه انعطاف به شمار می آید؟

ایران که به دنبال بمب هسته ای نیست. بنابراین نباید در مورد همکاریهای وسیع تر با آژانس بین المللی اتمی نگران باشد. حدود 120 کشور

پروتکل الحاقی را اجرا می‌کنند و بقیه هم دیر یا زود به آن خواهند پیوست. اما برای اجرای پروتکل الحاقی هم ایران باید امتیاز هموزن و متقابل بگیرد. از نظر من چنین امتیازاتی باید در مورد رفع تحریمها و گشودن درهای جهان برای همکاری صلح‌آمیز هسته‌ای با ایران باشد.

اگر در توافق ژنو، از پروتکل الحاقی به‌عنوان یکی از عناصر گام نهایی یاد نمی‌شد، آیا این توافق انجام نمی‌گرفت؟ اگر مجلس شورای اسلامی آن را تصویب نکند، چطور؟

اجرای پروتکل توسط ایران، موضوع قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل و شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و اجرای آن برای اعضا الزام‌آور است. مجلس هم مصوبه‌ای دارد که اگر حق ایران برای غنی‌سازی محترم شمرده شود با اجرای پروتکل مخالفتی نخواهد داشت. به‌نظرم یک شرط دیگر هم باید مدنظر باشد و آن هم مربوط به رفع یا کاهش اساسی تحریمهای مرتبط با مساله هسته‌ای است. بنابراین در قالب چنین بدهبستانی اجرای پروتکل عملی است.

شما در ماههای اخیر با انتشار یادداشت‌هایی در رسانه‌های متنوع، به نوعی از مذاکرات هسته‌ای و راهبرد ایران در این مذاکرات حمایت کرده‌اید. این نوشته‌ها و اظهارنظرها به این شایعه که شما در مذاکرات نقش مشورتی ایفا می‌کنید، یا جزو اتاق فکر مذاکرات هستید، دامن زده. آیا این اخبار را تایید می‌کنید؟ اکنون ارتباط شما با حسن روحانی و جواد ظریف در چه سطحی است؟

من در دوره ریاست‌جمهوری آقای احمدی‌نژاد هم در آمریکا با تمام قدرت از حقوق ملت ایران و منافع کشور دفاع می‌کردم. در این مورد، ملاک منافع ملی کشورم است، نه شخص رییس‌جمهوری. تیم هسته‌ای آقای روحانی و آقای ظریف هم بحمدالله کارآمد و قوی هستند و به بنده هم احتیاجی ندارند. خلأ بزرگی که در هر سه‌دوره مذاکرات هسته‌ای بوده، در زمینه دیپلماسی عمومی است. من در شرایط فعلی این‌را وظیفه ملی خودم می‌دانم که به‌عنوان یک سفیر بی‌جیره و مواجب و بدون هرگونه ماموریتی از طرف دولت، از تمام ظرفیت خود در این جبهه استفاده کنم.

تهران در توافق جامع دنبال رفع تمامی تحریمهاست. شما فکر می‌کنید این هدف دست‌یافتنی است؟ آیا سازمان پیچیده تحریمها، قطعنامه‌های شورای امنیت و... در این توافق قابل‌رفع است؟ مذاکره‌کنندگان ایرانی از لغو گام‌به‌گام تحریمها سخن گفته‌اند، در این صورت، اولویت لغو تحریمها با کدام تحریمهاست؟

بسیار سخت، پیچیده و زمان‌بر است. خیلی سریع می‌توان کشور را به شورای امنیت سازمان ملل برد و در دام تحریم انداخت اما بیرون آمدن از شورای امنیت و رفع تحریمها کار بی‌نهایت دشواری است. اگر واقع‌بین باشیم و بتوانیم رفع تحریمها را در یک پروسه و به‌طور مرحله‌ای انجام دهیم، موفقیت بزرگی است. یعنی اول رفع تحریمهای یکجانبه اروپا در مورد نفت، بانک مرکزی و سایر بانکها در مرحله دوم تحریمهای سازمان ملل و در مرحله سوم تحریمهای یکجانبه آمریکا واقع‌بینانه خواهد بود. تیم مذاکره‌کننده ما باید سعی کند در توافق نهایی همه تحریمهای کلیدی و اساسی یکجانبه و چندجانبه قبل از پایان ریاست‌جمهوری اوپاما برداشته شود. روند اوضاع داخلی آمریکا به‌نفع مذاکرات هسته‌ای با ایران نیست. سنای آمریکا صد نماینده دارد. شانس دموکراتها و جمهوریخواهان 48-48 است؛ یعنی چهار صندلی تکلیف برنده انتخابات چندماه آینده سنای آمریکا را روشن خواهد کرد. بنابراین شانس جمهوریخواهان بالاست. اگر آنها انتخابات را ببرند، او را با دو سال باقیمانده ریاست‌جمهوری فشل خواهند کرد.

بسیاری معتقدند اکنون بهترین فرصت برای غرب است که برای حل مساله هسته‌ای ایران اقدام کنند. شما این آمادگی را در طرف غربی می‌بینید که به توافق نهایی با ایران برسد؟ نشانه‌های آن چیست؟

کار من شبانه‌روز دیالوگ با متخصصان سیاست خارجی آمریکا و اروپاست. برای من محرز است که اولاً: اکثریت اروپایی‌ها برای حل نهایی و سریع مساله هسته‌ای آمادگی دارند و ثانياً: دولت اوباما مصمم است. این یک فرصت است. البته این به معنی عدم وجود چالش نیست. لابی برخی از کشورهای عربی، لابی صهیونیست‌ها، لابی اپوزیسیون مسلح‌برانداز ایرانی در کنار جبهه جنگ‌طلبان آمریکایی یک تلاش گسترده و هماهنگی را سازماندهی کرده‌اند تا نگذارند این کار به نتیجه برسد. بنابراین اوباما به دنبال معادله‌ای است که بتواند در داخل از آن دفاع کند. شرایط مذاکره‌کنندگان ایرانی و آمریکایی از نظر اوضاع داخلی کاملاً مشابه است.

بالاخره در مذاکرات هسته‌ای، تهران باید محدودیت در غنی‌سازی و تعداد سانتریفیوژهایش را بپذیرد. به نظر شما طرف غربی در چه نقطه‌ای متوقف می‌شود؟

اصل اساسی، پذیرش غنی‌سازی در ایران است. شاید خود ایران از نظر اقتصادی ترجیح دهد که بخشی از سوخت هسته‌ای را از خارج بخرد. آمریکا با همه قدرت و امکاناتش غنی‌سازی‌های ملی خود را تعطیل کرد و الان سوخت هسته‌ای خود را از اروپا و روسیه وارد می‌کند چون اقتصادی‌تر است. در هر صورت من معتقدم ایران باید همیشه گزینه غنی‌سازی داخلی و بومی را داشته باشد تا از این به بعد هیچ‌گاه قدرت‌های جهانی نتوانند بازار جهانی سوخت و تکنولوژی هسته‌ای به روی ایران را ببندند. هم‌زمان هم به اقتصادی‌بودن بیندیشد و اگر خرید سوخت اقتصادی‌تر است، سوخت خود را از بازارهای جهانی ارزان‌تر تامین کند. من منافع ملی و استراتژی صحیح را در این می‌بینم که تیم مذاکره‌کننده ما هر دو گزینه را در توافق نهایی تامین کند تا کشور هم در داخل برخی نیازهایش را از طریق غنی‌سازی بومی تامین کند و هم اگر اقتصادی‌تر بود، بتواند بخشی را ارزان‌تر از بازارهای جهانی تامین کند.

جواد ظریف در یکی از مصاحبه‌های اخیرش گفته در صورت نرسیدن به توافق، ایران به سیاست‌های پیشین خود بازمی‌گردد. این وضعیت را چقدر محتمل می‌دانید؟ بازگشت تهران به غنی‌سازی 20 درصد و بازگشت طرف غربی به افزودن بر تحریم‌ها تا کجا می‌تواند ادامه پیدا کند؟

این گزینه‌ای است برای هر دو طرف که امیدوارم اتفاق نیفتد زیرا تقابل انتها ندارد و به نفع هیچ‌یک از طرفین نیست. به‌ویژه اینکه شرایط جدید منطقه فوق‌العاده شکننده و خطرناک است. اضافه‌شدن یک تقابل جدید آن‌هم با قدرت بزرگی مثل ایران، باروت انفجار تمام‌عیار منطقه خواهد بود که خرمن قدرت‌های غرب و شرق را خواهد سوزاند.

شما عضو تیم مذاکره‌کننده در دوره آقای روحانی بودید اما سال ۱۳۸۶ که معاون مرکز تحقیقات استراتژیک بودید، بازداشت شدید. موضوع بازداشت، آزادی و سپس خروج شما از کشور، چه بود؟

من با خدای خود عهد کردم تا زمانی‌که کشور با مشکلات بزرگتری مواجه است، سکوت کنم و منافع شخصی خود را فدای منافع ملی کنم. هنوز به این عهد خود پایبندم و کار را به خدا واگذار کرده‌ام.

به شما اتهام جاسوسی زده‌شد و حتی بعد احمدی‌نژاد گفت وزیر اطلاعات وقت می‌تواند اسنادی علیه شما منتشر کند. اگر آن حرف‌ها درست بود، چرا بعد تبرئه شدید؟

ملاک رای دادگاه است که سه‌قاضی در سه‌مرحله، من را از این اتهام تبرئه کردند. من هم حدود 30 شکایت از رسانه‌ها به‌خاطر طرح این نوع اتهامات به دادگاه ارایه کردم که جملگی یا در دادگاه محکوم شدند یا عذرخواهی کردند و من هم بخشیدم.

چقدر نگرانید تجربه اتفاقاتی که برای شما رخ داد، در مورد اعضای فعلی مذاکره هم تکرار شود؟

خدا نکند چنین اتفاقی رخ دهد. من علم غیب ندارم اما احتمال آن را ضعیف میدانم. حادثه‌ای که برای من رخ داد موجب تاثر و تاسف اکثر بزرگان نظام شد و انشاءالله برای هیچیک از کارگزاران نظام رخ ندهد. مطلبی که همیشه مرا آزار می‌دهد اینکه بسیاری از مسوولان کشور در دوران مسوولیت یا بعد از پایان مسوولیت به جای تقدیر مورد اتهام قرار می‌گیرند. یک نگاهی به سرنوشت سه رییس‌جمهور سابق ما کنید. آقای هاشمی و آقای خاتمی و آقای احمدی‌نژاد هر سه هم در دوران مسوولیت و هم بعد از مسوولیت مورد بدترین نوع اتهامات قرار گرفتند. در دنیا رسم بر این است که نه تنها حرمت مسوولان خود را به‌ویژه بعد از مسوولیت حفظ می‌کنند، بلکه برای مثال از سیاستمداران کهنه‌کار خود برای پیشبرد اهداف ملی‌شان استفاده هم می‌کنند، مثلاً آمریکا کارتر رییس‌جمهور پیشین خود را برای حل معضلات آمریکا با کره‌شمالی و کوبا وارد صحنه کرد. چه ایرادی دارد که از آقای هاشمی برای بهبود روابط با عربستان و کشورهای همسایه، از آقای خاتمی برای بهبود روابط با کشورهای اروپایی و از آقای احمدی‌نژاد برای توسعه روابط با کشورهای آمریکای لاتین و آفریقا استفاده شود. مسوولان ما بعد از 30 سال خدمت باید دوران آرامش و امنیت‌شان را آغاز کنند و نه برعکس. این سنت در کشور ما باید احیا شود به‌ویژه اینکه ما مدعی اخلاق اسلامی و محمدی(ص) هم هستیم.

17302

<http://www.khabaronline.ir/detail/363626>

لینک مطلب: